

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 13 stycznia 2010 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych
Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2009 r. ustawy o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 2, w art. 1a w ust. 1 w pkt 1 wyrazy "w drodze umowy najmu, leasingu albo innej umowy cywilnoprawnej albo w drodze darowizny" zastępuje się wyrazami "w drodze umowy najmu, leasingu, darowizny albo innej umowy cywilnoprawnej";
- 2) w art. 1 w pkt 21, tytuł rozdziału 3a otrzymuje brzmienie:
"Kontrola działalności Agencji";
- 3) w art. 1 w pkt 21, w art. 20g w ust. 1 w pkt 4 po wyrazach "za zgodność" dodaje się wyrazy "z oryginałem";
- 4) w art. 1 w pkt 29, w art. 29b w ust. 1 skreśla się wyraz "przez";
- 5) w art. 1 w pkt 33, w art. 36:
 - a) w ust. 1 wyrazy "wartości odtworzeniowej 1 m² powierzchni użytkowej" zastępuje się wyrazami "wartości odtworzeniowej lokalu",
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Wartość odtworzeniową lokalu stanowi iloczyn powierzchni użytkowej danego lokalu oraz wartości odtworzeniowej 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego, ogłaszanej przez Prezesa Agencji raz w roku nie później niż do końca roku kalendarzowego, w formie komunikatu, która jest średnią arytmetyczną, wyliczoną na podstawie wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych ogłaszanego przez wojewodów dla poszczególnych powiatów, za pierwsze półrocze na rok następujący.";

6) w art. 1 w pkt 38, w art. 41a:

a) w ust. 1:

- w zdaniu wstępnym wyrazy "posiadającego na utrzymaniu małoletnie dzieci" zastępuje się wyrazami "posiadającego dziecko",
- w pkt 2 po wyrazach "żołnierza zawodowego" dodaje się wyrazy "wychowującym dziecko",
- dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

"3) byłego małżonka żołnierza zawodowego niewychowującego dziecka wzywa do opróżnienia lokalu mieszkalnego, bez konieczności zapewnienia lokalu ze strony Agencji, i stosuje odpowiednio przepisy art. 41 ust. 4-7.",

b) w ust. 2 skreśla się wyrazy ", a w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m² ",

c) w ust. 6:

- wyrazy "nieposiadającego na utrzymaniu małoletnich dzieci" zastępuje się wyrazami "nieposiadającego dzieci",
- wyrazy "art. 45 ust. 3 pkt 1, 3 i 4" zastępuje się wyrazami "art. 45 ust. 3 pkt 1 oraz 3-5";

7) w art. 1 w pkt 40, w art. 44 wyraz "zajmują" zastępuje się wyrazem "zamieszkuje";

8) w art. 1 w pkt 40, w art. 45 w ust. 1 wyrazy "zajmowanych przez żołnierzy wraz z osobami wspólnie zamieszkującymi" zastępuje się wyrazami "zamieszkiwanych przez żołnierza wspólnie z innymi osobami";

- 9) w art. 1 w pkt 40, w art. 45 w ust. 3 w pkt 5 wyraz "rencisty" zastępuje się wyrazem "rencistę";
- 10) w art. 1 w pkt 42, w art. 47 w ust. 4 wyrazy "żołnierza kontraktowej" zastępuje się wyrazami "żołnierza służby kontraktowej";
- 11) w art. 2, w § 7 wyrazy "albo z ubezpieczenia społecznego" zastępuje się wyrazami "albo ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Ustawa o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw zastała rozpatrzona przez Senat na 47. posiedzeniu. W uchwale podjętej w dniu 13 stycznia 2010 r. Senat proponuje wprowadzenie do ustawy 11 poprawek.

Spośród tych poprawek należy wyróżnić dwie, oznaczone numerami 5 i 6, które posiadają walor zmian merytorycznych.

Poprawka nr 5 dotyczy art. 1 pkt 33 ustawy, który nowelizuje art. 36 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten określa obowiązki osoby zajmującej lokal mieszkalny w zakresie wnoszenia przez tę osobę opłat za używanie lokalu. Opłata taka nie może przekroczyć 3% wartości odtworzeniowej 1 m² powierzchni użytkowej w skali rocznej.

Przepis w uchwalonym brzmieniu nakazuje zatem w każdym przypadku pobieranie opłaty miesięcznej obliczanej od 1 m² - bez uwzględnienia powierzchni całkowitej zajmowanego lokalu.

Szukając uzasadnienia dla przyjęcia takiego rozwiązania Senat dokonał analizy uzasadnienia dołączonego do projektu rozpatrywanej nowelizacji oraz załączonych do niego projektów aktów wykonawczych i zwrócił uwagę na istotną rozbieżność pomiędzy rozwiązaniami w nich przyjętymi a tymi zawartymi w ustawie (patrz Rozporządzenie w sprawie opłat za używanie lokali mieszkalnych i opłat pośrednich § 3 ust. 3 i 5 str. 89).

Dotychczasowe rozwiązania przyjęte w ustawie o zakwaterowaniu oraz w ustawie o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz w szeregu innych ustaw stanowią, że czynsz nie może przekraczać 3% wartości odtworzeniowej lokalu, przy czym wartość odtworzeniowa lokalu stanowi iloczyn powierzchni użytkowej lokalu i wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego.

Senat dostrzegł potrzebę wprowadzenia do ustawy poprawki, która uwzględni metraż zajmowanego pomieszczenia przy obliczaniu miesięcznych opłat za używanie lokalu, w związku z tym proponuje wprowadzenie do przepisów art. 36 definicji wartości odtworzeniowej lokalu, która uzależnia wprost wysokość opłat za używanie danego lokalu od jego powierzchni.

Poprawka oznaczona nr 6 zmienia w art. 1 pkt 38, który dotyczy nowego art. 41a. Przepisy w nim zawarte regulują kwestię prawa do mieszkania rozwiedzionego żołnierza i jego małżonka. Zasadniczo możliwość dostępu do prawa do lokalu wyznacza: posiadanie dzieci przez rozwodzących się małżonków oraz brak uprawnienia do zajmowania innego lokalu mieszkalnego.

Ustawa przyznaje prawo do lokalu (przyznawane decyzją administracyjną) żołnierzowi, zgodnie z przepisami ustawy, zaś małżonkowi nieposiadającemu uprawnienia do zajmowania innego lokalu mieszkalnego przyznaje uprawnienie do uzyskania lokalu w drodze zawarcia z Agencją umowy najmu.

Z przepisu art. 41 ust. 1 pkt 2 nie wynika jednak, by wskazany tu małżonek wychowywał dzieci. Ma on prawo do umowy najmu lokalu spełniającego normy wskazane w ust. 2 (dla jednoosobowego gospodarstwa) tylko dlatego że dzieci posiada, nie musi ich już wychowywać ani z nimi zamieszkiwać. W sytuacji, gdy wychowaniem dzieci zajmował się będzie żołnierz, jego rozwiedziony małżonek otrzyma lokal. Tymczasem w przypadku wskazanym w ust. 6 rozwiedziony małżonek, który nie posiada dzieci, (zatem nie wychowuje ich) jest obowiązany w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku rozwodowego opróżnić lokal.

Zdaniem Senatu różnicowanie sytuacji prawnej osób we wskazanych wyżej przypadkach nie znajduje wytłumaczenia i budzi wątpliwości natury konstytucyjnej. Senat proponuje wprowadzenie poprawek, które zrównają sytuację prawną osób posiadających dzieci, lecz ich nie wychowujących, i osób dzieci nie posiadających.

Drugą istotną kwestią jest nakładanie się w omawianym przepisie dwóch definicji: definicji "dziecka" zawartej w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy nowelizowanej oraz definicji "posiadającego na utrzymaniu dzieci" ujętej w art. 6 ust. 1 pkt 20 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Definicje te zakreślają różne kręgi podmiotów (dzieci). Senat uznał, że pierwszeństwo powinna mieć definicja "dziecka" zawarta w ustawie nowelizowanej (w art. 26 ust. 3 pkt 2), sformułowana na okoliczność określania i realizowania ustawowego obowiązku zakwaterowania żołnierza wraz z rodziną.

Ważnym zagadnieniem rozważanym przez Senat było wprowadzenie w art. 41a ust. 6 przepisu szczególnego, który pozbawia rozwiedzionego małżonka żołnierza będącego emerytem lub rencistą uprawnienia, o którym mowa w art. 45 ust. 3 pkt 5. Utrata prawa, o którym mowa w ust. 6 jest automatyczna (wraz z orzeczeniem rozvodu), dotkliwość następstw zastosowania tego przepisu bardzo duża, w warunkach polskich nie do odwrócenia. Brak "proceduralnego oprzyrządowania" skazuje osoby najsłabsze na bezdomność i stawia

małżonków rozwiedzionych (emerytów i rencistów) w drastycznie gorszym położeniu, w stosunku do np. małżonków zmarłego żołnierza (również będących emerytami lub rencistami). Senat zwrócił uwagę na zróżnicowanie sytuacji prawnej rozwiedzonego małżonka będącego, np. osobą niepełnosprawną, a tego który jest rencistą. Pierwszemu z nich pozostawiono uprawnienia wskazane w art. 45 ust. 3, drugiemu już nie.

Mając powyższe rozważania na uwadze Senat proponuje przyjęcie zmian, przedstawionych w poprawce nr 6.

Poprawka nr 1 uwzględnia fakt, że umowa darowizny jest jedną z umów cywilnoprawnych. Poprawki nr 2, 7 i 8 dostosowują brzmienie zmienianych przepisów do definicji zawartych w słowniczku. Pozostałe poprawki mają charakter zmian redakcyjnych i mają na celu doprecyzowanie przepisów ustawy.